

Курносів О. В.

*кандидат наук з державного управління
ХННІ ДВНЗ «Університет банківської справи»*

Макогон П. В.

*студентка IV курсу, напряму підготовки «Облік і аудит»,
ХННІ ДВНЗ «Університет банківської справи»*

ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ПОДАТКОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ: ПРОБЛЕМИ ТА ЇХ ВИРІШЕННЯ

Відповідаючи на питання, чим важливий податковий потенціал, пропонуємо розглянути його визначення. За дослідженнями автора податковий потенціал регіону – сукупність оподатковуваних ресурсів, що дозволяють акумулювати до бюджетів різних рівнів максимально можливу суму податків і зборів, необхідних для соціально-економічного розвитку, в умовах чинного законодавства, з урахуванням впливу державної податкової політики. Це деякий потенційно можливий обсяг податкових надходжень в умовах ідеальної податкової системи для окремого регіону, один з показників методики розрахунку прибуткової бази зведеного бюджету області [1].

Тобто податковий потенціал забезпечує гідне функціонування, регіону та держави за рахунок спроможності суб'єктів господарювання сплачувати податки. Податкова політика в розглянутій системі слугує інструментом керування податковим потенціалом та вдосконалення. Через що необхідно уважно підійти до розгляду фіскальної політики.

Податкова система України знаходиться у постійному розвитку. Проте одна з перших та наскладніших проблем – нестабільність та неузгодженість, зароджена з початку створення податкової системи існує і сьогодні. Впродовж багатьох років впровадження різних нормативно-правових актів, законів і підзаконних актів не виконували своєї головної ролі – регулювання податкових відносин, вони лиш ускладнювали управління податковим механізмом. Властивим є наявність високого рівня податкового навантаження на капітал та людські ресурси, які в сучасних економічних умовах є двигунами становлення інвестиційно-інноваційної моделі економіки. Також присутнє велике навантаження на фонд оплати праці та прибутку суб'єктів господарювання, які є причиною утримання інвестицій у основні фонди та розвиток людських ресурсів.

Тож, основні мінуси податкової політики зображені на рисунку 1.

На сучасній стадії розвитку трансформаційних процесів у державі податкова політика повинна забезпечувати економічний ріст, сприяти

створенню умов для регулювання господарства та стримування нерівностей у рівнях доходів населення.

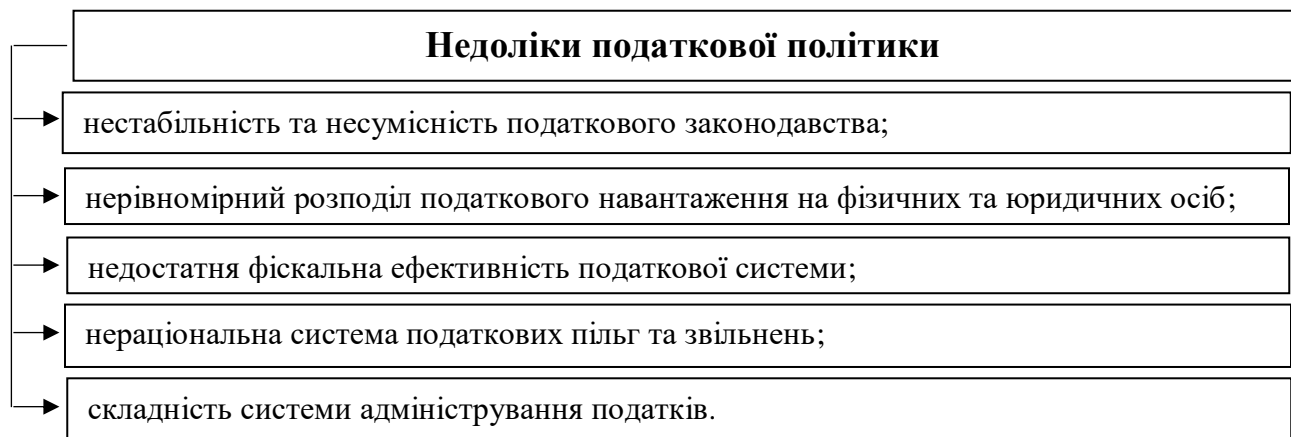

Рис. 1. Недоліки податкової політики

Україні притаманна недостатність фіскальної ефективності податкової систе це проявляється через причини перелічені в рис. 1, а також через великий сектор тіньової економіки, існування якого стає можливим завдяки використанню схем мінімізації та ухилення від сплати податків, держава втрачає значний обсяг фінансових ресурсів. Це розглядається як слідство нестачі та малоефективного контролю з боку податкових органів за збором податків.

Не менш важливою залишається проблема адміністрування податків та зборів. Неефективна і надмірно затратна для держави та бізнесу система адміністрування податків і зборів не може забезпечити повноцінне наповнення державного бюджету з одночасною згодою між державою в особі податкових органів та податкових платників. Через значний обсяг бюджетних втрат від оптимізації податкових зобов'язань податкова служба вводить додаткові заходи та обмеження, під дію яких часто попадають добросовісні податкові провайдери. Крім цього, до прийняття Податкового кодексу діяло 115 форм податкової звітності та 75 прикладних програм, тепер в Україні визначено всього 74 форми податкової звітності, але при цьому існує 121 додаток до них [2].

Враховуючи умови та стан розвитку економіки України, слід зазначити, що вирішення проблем податкової політики має відбуватися за наступними напрямами.

По-перше, вдосконалення законодавчого забезпечення системи оподаткування шляхом уточнення окремих положень Податкового кодексу України, метою якого є підвищення відповідальності за недотримання норм

та положень законодавства всіх суб'єктів податкових правовідносин. Виплата податків повинна носити обов'язковий характер.

По-друге, забезпечення рівномірного розподілу податкового навантаження, яке можна досягти за допомогою більш детальної диференціації ставок податку на доходи фізичних осіб відповідно до отриманих доходів, диференціації ставок податку на прибуток залежно від виду діяльності підприємства, регресійного податкового обліку галузей, які сприяють розвитку науково-технічних розробок.

По-третє, перегляд існуючих пільг, передбачених для платників податків і збереження їх лише в промисловості та сільськогосподарському виробництві, соціальній сфері, інвалідів та громадських організацій інвалідів.

Усі ці та інші недоліки і протиріччя викликають необхідність реформування податкової системи, метою якої є забезпечення достатності сукупних податкових надходжень до бюджетів усіх рівнів та державних цільових фондів, приведення податкової політики у відповідність із пріоритетами розвитку державної соціально-економічної політики, за умови сприяння поступовому і стабільному економічному зростанню на інвестиційно-інноваційній основі.

Серед основних напрямів вирішення цих та інших протиріч можна назвати: удосконалення інституційного середовища оподаткування, сприятливого для реалізації принципу рівності всіх платників перед законом; відповідальне ставлення платників до виконання своїх податкових зобов'язань; встановлення чітких правил регулювання взаємних зобов'язань держави і платників податків, дієвого контролю за їх дотриманням; подальше опрацювання механізму впровадження законодавчих актів з оподаткування, визначення оптимальних ставок оподаткування.

Таким чином впровадження наданих рекомендацій стосовно розвитку регіонального податкового менеджменту буде сприяти росту фіскальної продуктивності податків, усуненню недоліків податкової системи, підвищенню ефективності державної політики України у сфері оподаткування.

Список використаної літератури:

1. Курносів О. В. Удосконалення механізмів державної податкової політики в Україні: дис. ... кандидата наук з держ. упр.: 25.00.02 / / О. В. Курносів. – Миколаїв, 2018. – 262 с.
2. Податковий Кодекс України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sfs.gov.ua/nk/spisok1/>